

TÉMA

Aleš Sedlmeier začal ve dvaceti vést děti v kroužcích a brzy mu bylo jasné, že by ho bavilo i učit ve škole. Tehdy studoval historii na filozofické fakultě. „Že se stanu učitelem, jsem se rozhodl ve 27 letech. Tenkrát bylo jasné, že bez titulu to nepůjde,“ vzpomíná na začátek své kantorské kariéry.

Jelikož v roce 2014 začínal platit zákon, který vyžadoval od všech učitelů pedagogické vzdělání, musel se vrátit zpátky do lavic. Konkrétně nastoupit na denní studium na Pedagogické fakultě, protože Univerzita Karlova pro jeho oborovou kombinaci dějepis-francouzština neotevřela dálkový program.

Nakonec se stal Sedlmeier jedním z těch, kteří kvůli nouzi o kantory začali díky výjimce učit ještě bez diplomu – on konkrétně při škole ve třetím ročníku. A na základní škole na pražském Strossmayerově náměstí si získal tolik důvěry, že teď před závěrečnými státnicemi má skoro plný úvazek včetně třídnictví.

„V dějepise kladu důraz na práci s textem a informacemi a zároveň na uvědomění si souvislostí mezi minulostí a současným stavem naší společnosti a naším okolím. Ve francouzském jazyce rozvíjím radost ze znalosti cizího jazyka jako brány k jiným kulturám,“ popisuje ve svém medailonku na webu školy zapálený učitel, který už čtyři a půl roku působí za katedrou, ale systém ho stále vnímá jako někoho, kdo je služebně „na nule“ a kdo ve škole nemá bez diplomu co dělat.

Léta, která zatím odučil, se mu například nezapočítávají do praxe, od níž se odvíjí výše platu. A vedení školy musí před inspektory obhajovat, že mělo důvod ho zaměstnat a snažilo se místo něj nalézt člověka s diplomem. Ve stejném postavení jako Sedlmeier je přitom každý desátý učitel.

ŘEŠENÍ, KTERÉ NENÍ NA VĚKY

Ministr školství Robert Plaga teď navrhuje systém opět změnit – v celé zemi totiž aktuálně chybí šest tisíc kantorů a problém se má ještě prohlubovat, protože učitelský sbor stárne, početně silné ročníky odcházejí do penze a mladých pedagogů není dost.

Ministerstvo chce proto ředitelům, kteří nemohou sehnat kvalifikovaného kantora, umožnit, aby mohli přijmout na druhý stupeň základních škol nebo na střední školy i schopné lidi bez pedagogického vzdělání. Do tří let by si jej museli doplnit, první dva roky by na ně ve školách dohlíželi zkušenější kolegové.

„Návrh má za cíl otevřít vstup do profese učitele také kandidátům, kteří prošli odbornou přípravou v jiných oblastech vzdělávání a u nichž ředitelé škol v průběhu jejich započaté praxe shledají, že jsou pro povolání učitele vhodní,“ píše se v důvodové zprávě k novele zákona o pedagogických pracovnících.

Expertů na vzdělávání se k novele staví zdrženlivě. Jde podle nich o ad hoc opatření, které neřeší systémové problémy českého školství. „Ten problém je o platech učitelů, o kariérním řádu, dalším vzdělávání, zvyšování atraktivnosti profese a snižování administrativy ve školství,“ vypočítává pro Deník N priority ekonom Daniel Můnich z think tanku IDEA, který se tématu dlouhodobě věnuje.

„Za situace, kam jsme se dostali nezájmem a neschopností předjímat problémy, je to nouzové tahání za brzdu. Neznámá to, že by to mělo být řešení na věky, měli bychom se konečně začít tomu problému věnovat systematicky,“ upozorňuje Můnich.

„Myslím, že do školy musí přicházet lidi zvenčí, prospěje to všem stranám. Dneska školy do značné míry žijí v bublině, kdy jsou nepřátelsky zaměřené vůči světu venku. Ve chvíli, kdy tam půjdou učit lidi z praxe, třeba na pět let, pomůže to,“ řekl Deníku N Tomáš Feřtek ze vzdělávací organizace Eduin.

„Pokud ten návrh bude provázet zvyšování platů, může to trochu pomoci. Tu demografickou křivku nejsme ale schopni naráz vyřešit,“ doplňuje.

Učitelské platy podle všeho porostou, ale pomaleji, než to původně vypadalo: ministryně financí Alena Schillerová (za ANO) navrhla na příští rok růst platů pedagogů o deset procent místo původně slíbených patnácti.

Plaga poté v České televizi uvedl, že je to zatím jen návrh rozpočtu, a pokud se ekonomice bude dařit, bude chtít učitelům přidat víc. Ministr slibuje, že v roce 2021 si učitel vydělá minimálně 45 tisíc korun.

VALACHOVÁ: NEBUDE TO FUNGOVAT

Finanční ohodnocení je zásadním problémem školství i podle politiků. K Plagově návrhu se staví rezervovaně zejména zástupci sociální demokracie a lidovci. Kateřina Valachová, bývalá ministryně školství a současná poslankyně ČSSD, pro Deník N uvedla, že návrh ministerstva sám o sobě nic nevyřeší.

„Trpíme nedostatkem pedagogů souvisejícím s generační obměnou, navíc drtivá většina absolventů nenastupuje do škol, protože se jim nelíbí platy a podmínky. Ze stejných důvodů odcházejí i učitelé, kteří jsou ve školách. Je absolutně naivní představa si myslet, že to vyřešíme tím, že do školství přivedeme neučitele s tím, že si za tři roky mají dodělat vzdělání a že zrovna jim tyto podmínky budou stačit. To přece nebude fungovat,“ popisuje Valachová své výhrady k předložené novele.

Návrh je navíc podle ní nespravedlivý vůči současnému učitelskému sboru. Kantori si totiž museli před několika lety povinně dodělat zákonem stanovené vzdělání, aby mohli učit.

„Často to dělali ve volném čase, a najednou by se řeklo: pojďte všichni učit? To není možné přece. Já

Učit bez pedagogického vzdělání dnes mohou lidé jen na výjimku, ministerstvo školství to chce zjednodušit.

Stát chce nedostatek učitelů vyřešit mimo jiné tím, že školy více otevře lidem bez pedagogického vzdělání. Podle odborníků jsou ale potřeba hlubší změny systému.

Učitelé bez kvalifikace? Nouzovka, míní experti

FOTO: FOTOLIA

se nedivím současným učitelům, že je to štve," doplňuje Valachová.

Podobnou obavu má i poslance KDU-ČSL Jiří Míhola. „I odborníci z praxe mají ve školství své místo, zvláště třeba v oblasti technického školství, dílen nebo i uměleckých oborů, neměl by se z toho ale dělat úzus," uvedl pro Deník N.

„Řešení nedostatku učitelů vidím nikoliv v tom, co předkládá vláda, ale v tom, aby byli opravdu dobře zaplacení a toto povolání se stalo atraktivním. Nepochybuji, že řada těch vystudovaných, aprobovaných učitelů, kteří dali přednost jiné práci, by se ke školství vrátila," doplňuje Míhola.

„Do systému formálního vzdělávání máme pouštět lidi, kteří mají praxi z neformálního vzdělávání. Narážím třeba na domovy mládeže, různé mládežnické organizace a zájmové vzdělávání. Tam už dnes často jako pedagogové volného času působí vynikající lidé, kteří ale formálně nemohou ve školách učit," dodává Valachová.

Návrh projednala vláda a nyní míří do Sněmovny. Jeho přijetí není bez šance. Valachová Deníku N řekla, že na zákoně chce dále pra-

covat zejména ve výběrech. Opoziční ODS a Piráti s principem otevření škol v situaci, kdy v Česku chybí učitelé, souhlasí.

„Nedávné výsledky analýzy ministerstva školství jsou varovné a do budoucna přímo hroznivé, takže toto může být jedna z cest, jak nedostatku učitelů čelit, byť to není řešení optimální," uvedl poslanec ODS Martin Baxa.

Podobně jako stranický expert občanských demokratů to vidí i poslanec Pirátů Lukáš Bartoň. „Ztotožňujeme se s potřebou otevřít učitelkou profesí odborníkům bez pedagogického zaměření, avšak samozřejmě za předpokladu, že si potřebnou kvalifikaci toto odborníci doplní," uvedl pro Deník N Bartoň s tím, že pro Piráty je zásadní, aby se nezhorsila kvalita výuky.

„KROKY MINISTERSTVA JSOU ZOUFALE NEDOMYŠLENÉ“

Ministerský návrh má pomoci druhým stupňům základních škol a středním školám, nedostatek učitelů ale trápí i první stupně základek. Hlavně v Karlovarském kraji, který se vyliňuje a nemá

vlastní pedagogickou fakultu, ale také ve Středočeském kraji, kam se naopak lidé stěhují z Prahy a školy náporu nestačí.

„Na prvním stupni je tragický nedostatek učitelů, pocítují to i školy v našem okolí, opravdu se nám zájemci nevlamují do dveří. Ve Středočeském kraji se řítíme do obrovského průšvihů," varuje Radana Šimčíková, ředitelka základní školy v Tehově nedaleko Prahy.

Za nedostatek kantorů podle ní může i zákon o pedagogických pracovnících, který před pěti lety nadřídil zaměstnávat jen kvalifikované učitele. „Považuji za naprosto neodpustitelné, že se vyhnutí lidé ze školství, aniž dostali férovou možnost doplnit si kvalifikaci. Tím se zbavili obrovské skupiny lidí, kteří odešli ze školství úplně, protože to vnímali jako podraz. Tím se systém připravil o opravdu zapálené lidi," popisuje ředitelka s tím, že často než „papír" je důležitější trocha talentu.

Právě zaměstnala jako učitelku družinářku, která musela dlouhá léta učitelkou praxe přerušit kvůli přijetí zmíněného zákona. Dostudovat se jí nepodařilo, musela proto odejít pracovat do družiny. „Nesložila zkoušky ze hry na piáno, protože se doma starala o maminku s Alzheimerem a neměla čas cvičit na hudební nástroj," dodává Šimčíková s tím, že si učitelky profesně váží a že je u dětí velmi oblíbená.

„Velmi mě štve, že se lidem, kteří mají léta praxe, neusnadní získání diplomu, třeba zkráceným studijním programem. Na fakultách k nim mají stejný přístup jako k mladým, i proto u nás skončila další, padesátiletá paní učitelka, protože má zdravotní problémy a nesložila by přijímací zkoušky z tělocviku," popisuje ředitelka. Někteří učitelé si prý raději dodělávali vzdělání v Polsku.

Na plán ministerstva opět otevřít profesi lidem bez pedagogického vzdělání reaguje nevěřivě: „Kroky ministerstva jsou zoufale nedomyšlené, ve všem."

Pokud novinka začne platit a ve školství se znovu objeví více lidí bez pedagogického vzdělání, je podle Sedlmeiera klíčové, aby měli nějaké vedení. „To celkově chybí, takzvaní zavádějící učitelé na školách moc nejsou. Člověk do toho spadne a třeba rok se topí, než najde vlastní cesty nebo než v literatuře najde informace, než si to sám přežvýká a dostane se k nějakému výsledku," popisuje úskalí mladý učitel.

„Nejsem zastáncem toho, že papír je zbytečný. Na druhou stranu kvůli tomu, že ve školách učí lidé od praxe velmi vzdálení, studium z velké části neplní tu funkci, kterou by mělo plnit," podotýká.

ADÉLA SKOUPÁ
redaktorka

JAN TVRDOUŠ
redaktor

Velmi mě štve, že se lidem, kteří mají léta praxe, neusnadní získání diplomu, třeba zkráceným studijním programem. Na fakultách k nim mají stejný přístup jako k mladým.

R. Šimčíková
ředitelka ZŠ

Minuta po minutě

Babiš by měl s Junckerem jednat o auditu otevřeně

Transparency International vyzvala, aby šéf Evropské komise Jean-Claude Juncker a premiér Andrej Babiš nejednali o auditu EK za zavřenými dveřmi. Audit se týká Babišova údajného střetu zájmů. Babiš se s Junckerem sejde ve čtvrtek a podle TI by měli jednat otevřeně.

Automobilka má Čechům zaplatit přes půl miliardy

Volkswagen musí Čechům za Dieselgate zaplatit 533 milionů, rozhodl o tom Obvodní soud Praha 8. Soud rozhodl na základě společné žaloby českých majitelů vozů Škoda a VW. (Seznam Zprávy)

Začala stavba metra D, spojí Vinohrady s Písnicí

V Praze oficiálně začala výstavba metra D, které má propojit Náměstí Míru s budoucí stanicí Depo Písnice. Stavba má trvat osm let, nová linka vyjde město na 70 miliard korun. Stavba začala geologickým průzkumem, který má trvat až do roku 2021. (Zdopravy)

Útočníci zaplatili Ferimu škody a ošetření

Napadení poslance Dominika Feriho (TOP 09), během něhož měla podle svědka padnout i slova „negři nejsou lidi", skončilo zaplacením škody a nákladů na ošetření. Návrh na potrestání se odkládá, protože oba podezřelí svého jednání litovali. (iRozhlas)

Lidé vykoupili lístky na nedělní spoje do Prahy

Jízdenky v nedělních vlacích i autobusech ve směru do Prahy rychle mizí, některé spoje jsou vyprodány a dopravci je budou posilovat. Zda je vysoký zájem spojen s nedělní demonstrací, však žádný z dopravců nedokázal odhadnout. (ČTK)

Poslanci schválili poplatky pro služby typu Airbnb

Sněmovna schválila návrh zákona o místních poplatcích, že ubytovací poplatek se má od příštího roku vztahovat i na bytovatele v soukromí, tedy i na služby typu Airbnb. Zákon nyní dostane Senát. (iDnes)

Omluva

V úterň krátké zprávě o případu chlapce, který skončil v kómatu po operaci mandlí, jsme v titulku mylně uvedli, že chlapec zemřel. Vážení čtenáři, omlouváme se vám za tuto chybu.

Aktuální zpravodajství od brzkého rána až do noci sledujte minutu po minutě na denikn.cz.